

Çağdaş Fotoğraf Sanatında Sinematografik Anlatı ve Gregory Crewdson Fotoğrafı

Tuna UYSAL*

Özet

Çağdaş Fotoğraf sanatının önemli temsilcilerinden Gregory Crewdson, işlerinin çoğunu film setlerine benzer sahnelerde oluşturmuştur. Sanatçının işlerinin “Sinematografik” olarak adlandırılması, onların sinema filmine benzer, dramatik bir atmosfere sahip aydınlatma biçiminden ve kompozisyonlarından ileri gelir. Bu atmosfer yapısı sanatçının kurgulanmış sahneler ile oluşturduğu fotoğraflarına anlatımcı bir tarz kazandırır. Crewdson’ın birçok işi, *Alfred Hitchcock*, *David Lynch*, *Steven Spielberg* ve *Todd Haynes* gibi sanatçıya ilham kaynağı olmuş yönetmenlerin, daha önce kendi filmlerinde yaptıklarına benzer biçimde, modern insanın endişelerini konu alır. Sanatçı, “arada kalmış” ve “dondurulmuş” anları tekrar yarattığı eserlerindeki yaratım sürecini “bir ruhu yakalamak” olarak tanımlar. Kendisi daima yakalanması zor, gösterişli ve gizemli olanın peşinden koşar. Sinematografik detaylar, yarattığı sahnelerin inandırıcılığını güçlendirmesi dolayısıyla önemlidir. Yaratılan sahneler gündelik hayattan alınmış olmasalar da, eserlerin sahip olduğu ışık ve renk, izleyeni kendi yarattığı gündelik gerçekliğe davet eder. Dramatik gücü yüksek olan bu sahneler, bizleri, kendilerinin gündelik hayattan yakalanmış fotoğraflar olduğuna ikna etmeye çalışmazlar. Kurgusal öğelere sahip bu görüntüler, gerçekliğe tanıklık etmezler.

Anlatı kavramı fotoğraf alanında, onun ilk keşif yıllarından itibaren bir ifade biçimi olarak kullanılmıştır. Fakat “Postmodernizm” çerçevesi altında oldukça köklü bir değişime uğramıştır. Fotoğrafta kullanıldığı anlamıyla anlatı, köklerini klasik tablolardan alır. Fakat postmodernist dönemde, esin kaynağı için herhangi bir sınırlama yoktur. Postmodern sanatçı, farklı disiplinlerden ve farklı dönemlerden edindiği referansları, kendini en iyi biçimde ifade edebilmek için kullanabilir. Crewdson’ın kendi eserlerinde kullandığı gibi, özellikle yeni medya, televizyon, sinema ve video sanatından esin kaynaklarını bulabilir. Postmodern sanatçı, referans vermek istediği disiplinin iletişim kodlarını kullanırken, farklı bir biçimde hikaye yaratma peşinde olduğu kadar, aynı zamanda referans verdiği disiplinin sahip olduğu metod, mesaj ve kodlar aracılığı ile genel bir eleştiri yapmanın peşinde olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sinematografik, postmodernizm, anlatı, çağdaş fotoğraf

Cinematographic Narratives on Contemporary Art Photography and Gregory Crewdson Photography

Abstract

Gregory Crewdson is one of the most influential Contemporary Photography artist and his most work created in a film like stages. What makes this works called “Cinematographic” is because of their dramatic atmosphere of light and composition. This atmosphere brings narrative

* Arş. Gör, MSGSÜ, Güzel Sanatlar Fakültesi, Fotoğraf Bölümü, mailtotunausyal@gmail.com

Hitchcock, David Lynch, Steven Spielberg and Todd Haynes done before, and already became inspiration of Crewdson's work. He creates "in-between" and "frozen" moments, which he also describes the whole process as "catching a spirit". He always tries to catch something elusive, beautiful and mysterious in the world. Cinematographic details important for strengthen the persuasiveness of the image. Even there is no scene which captured from real-life action, still the images have a light and color key to pitch the human eye to its own reality. This highly dramatized enlightened scenes not tries to convince us into believing that these are snatched from everyday life. Images that contains elements of fiction do not witness reality.

Narration on photography has been a form of expression since the early years of its invention. But it has been deeply changed in the terms of "Postmodernism". Narration on photography lies its roots to classical paintings. But in the Postmodernist era, there are no limitations for inspiration. The artist can make reference on different disciplines and different periods whatever she/he needed to express herself/himself. Especially inspirations come from new media, television, cinema, video etc., like Crewdson inspired for his work. And while they are using the communicational codes of the discipline which they want to make a reference to, they are not only try to create a new tone of telling a story but also make a criticizing through the methods, messages and codes of the discipline.

Key Words: Cinematographic, postmodernism, narrative, contemporary photography

Postmodern dönemin ilk sanatsal örnekleri arasında gösterilen, *fotoğrafçı Cindy Sherman'ın, "İsimsiz Film Kareleri" (Untitled Film Stills, 1977-1980)* başlıklı erken dönem eserlerinde oluşturduğu sahneleri, sinematografik değerlerden esinlenerek tasarladığı bilinmektedir. Fotoğraf sanatı bu dönemin başlamasıyla, ilk keşif zamanlarında olduğu gibi, farklı referans alanlarından beslenmenin yolunu tekrar bulmuştur. Daha ilk geliştirildiği yıllarda bir sanat biçimi olmaktan çok bir kayıt yöntemi olarak düşünülen fotoğraf, birtakım öncülerin onu bir sanatsal yöntem olarak kullanmasıyla beraber, kendini sanatsal üretim sahasına kabul ettirmiştir. Bu dönemde resmin gramerini kullanan fotoğraf sanatı, daha sonraki zamanlarda yaygınlaşmasıyla ve teknolojik açıdan gelişmesiyle, kendine özgü bir anlatı biçimine sahip olmuştur. Ancak sanatı postmodern döneme hazırlayan süreçlerden biri olan kavramsal sanat, fotoğrafı da içine alacak şekilde, sanatçıların düşünsel dünyası üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Bunun sonucu olarak, sanatın farklı alanlarının sahip olduğu farklı plastik biçimler birer araç, geleneksel kodlar birer kelime haline gelmiş, bütün bunların eklektik biçimde birbirleriyle birleşmesi ortaya yeni bir cümle biçimi koymuş, ve ortaya çıkan sanat eserini de bir anlatı haline getirmiştir.

Çağdaş fotoğraf alanını en fazla etkileyen süreç *Sherman'ın* eserleri ile başlayan postmodernizm süreci olmuştur. Fotoğrafın, toplumsal anlamda kültürün yayılmasında üstlendiği önemli rol, insanlığın kültür mirasının geniş ölçekte yayılmasına ve sanatsal üretim sahasındaki farklı referans alanlarının tanınmasına yol açmıştır. Endüstri devrimi başlayan süreçte, modernizme kadar ve ondan sonrasında yaşanan büyük çaptaki toplumsal olaylar, kültürlerin ve politikaların değişmesine yol açtığı kadar, sanatın da sahip olduğu ideolojik yapıyı değiştirmesine yol açmıştır. Bütün bunlara ek olarak, kavramsal sanatın üretim sahasına getirdiği değişiklikler ve kültürel kodların yaygınlaşması, çağdaş sanatçıların farklı üretim sahalarının ortaya koyduğu farklı referans kodlarını kullanmasına yol açmıştır.

Böyle bir sanatsal ortama tanık olan *Gregory Crewdson*, günümüzde çağdaş fotoğraf sanatının etkileyici temsilcilerinden biri olarak karşımıza çıkar. Fotoğraflarında sinematografik anlatı kodlarını en iyi biçimde kullanan sanatçı postmodern dönemin yeni hikaye anlatıcılarından biri olarak kabul edilir. Birleşik Devletler'in New York kenti'nde fotoğrafçı ve eğitmen olarak çalışmalarına devam eden sanatçı, ilgi alanını sadece fotoğraf sanatı ile sınırlamamış, aynı zamanda 80'lerin New York Avangard müzik sahnesinde yerini almıştır. Fotoğraf eğitimi almak için müziği bırakan sanatçı, "SUNNY Purchase"den lisans derecesini almaya hak kazanır. Sanatçı lisansüs-

tü çalışmalarını, halen eğitmen olarak görev yaptığı “Yale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Fotoğraf Bölümü”nde tamamlamıştır. Çağımızın önde gelen fotoğraf sanatçılarından biri olan Crewdson, “White Cube” galerisi tarafından temsil edilen sanatçılar arasında yerini almıştır.

Crewdson kurgusal kompozisyonlarını bir sinema filminin sahip olduğu estetik hassasiyetle oluşturmuştur. Aynı zamanda bu önceden tasarlanmış sahneleri yapım anlamında da bir sinema filminin sahip olduğuna benzer şekilde kurulmuş setlerde en baştan oluşturmuştur. Çünkü tasarladığı sahneleri gerçekleştirmek için oluşturduğu fotoğraf setlerinde, aktör, aktris ve set çalışanlarından oluşan geniş bir ekip ile çalışmaktadır. Sanatçı tasarladığı sahneleri aydınlatmak için film setlerinde kullanılan sürekli ışıklardan faydalanmış ve bu ışıkları kullanan ekiplerle çalışmıştır. Aynı zamanda bu kurgusal sahnelerden büyük boyutta baskılar alabilmek için, onları en iyi kalitede ve en yüksek çözünürlükte kaydetmek amacıyla “20x25cm” boyutunda filmlere kayıt yapan “Büyük Format” bir kamerayı tercih etmiştir. Setlerinde kullandığı ışıklandırma mantığına benzer şekilde, bu kameranın kontrolünü de sinema filmlerinde olduğu gibi bir “görüntü yönetmenine” teslim etmiş olan Crewdson, uzun yıllardır profesyonel sinematograf Rick Sands ile çalışmaktadır.

Sanatçı aynı zamanda yine bir film ekibinin yaptığı gibi, “ön hazırlık” dönemine vakit ayırır. Crewdson, tasarlamış olduğu fotoğrafın akatarma peşinde olduğu hikayenin ruhuna en yakın sahneyi bulmak için, arabasıyla özellikle şehir içinde mekan araştırmasına girişmiştir. Bunun nedenini, yaratılan görüntünün sahip olduğu dokunun, hala en az fotoğrafın içinde anlatılan hikayenin kendisi kadar önemli olmasına bağlar. Crewdson, birçok projesinde fotoğraflarında ihtiyaç duyduğu garipliği ve tekinsizliği elde ettiğini düşündüğü banliyöleri tercih etmiştir.

Sanatçının eserlerinin “Sinematografik” kurguya sahip olduğunu söyleyebilmek için, yapım aşamasında yapılan tercihleri açıklamak kadar, fotoğrafların sahip olduğu dramatik ışık ve kompozisyon değerlerine de bakmak gerekmektedir. Bu atmosfer durumu, kurgulanmış fotoğrafa değişik hikaye anlatısı stilleri katmıştır. Crewdson fotoğraflarına ilham kaynağı olan, Alfred Hitchcock, David Lynch, Steven Spielberg ve Todd Haynes’in, filmlerinde kendisinden önce yaptıkları gibi, genellikle şehirli ve modern insanların yaşamlarını, korkularını ve endişelerini konu almış-

Fotoğraf 1: Cindy Sherman, “Untitled Film Stills #21”, 1978, MoMA, New York

Fotoğraf 2: Gregory Crewdson, Görüntü Yönetmeni Rick Sands ile birlikte sette çalışma sırasında.

Fotoğraf 2: “Beneath the Roses” serisinden, “Dead Calm” (2007) başlıklı eserinin kamera arkası görüntüsü.

Fotoğraf 4: Gregory Crewdson'ın, "Beneath The Roses" başlıklı serisinden, "Ophelia" (2001) isimli çalışmanın setinden kamera arkası görüntüsü

Fotoğraf 5: "Beneath The Roses" serisinden, "Ophelia" (2001) başlıklı eser

Fotoğraf 5: "Beneath The Roses" serisinden, "Untitled (Boy With The Hand in the Drain)" (2001); Sanatçı bu eserde gençlik zamanlarında babası ile olan ilişkisine gönderme yapar. Eserlerine konu olan sıradan insanların garip anlarının kaydı ve sürrealist yaklaşım bu ilişkiden kaynaklanır.

tır. Fakat bu yönetmenlerin filmlerinden önce kendisine en çok ilham veren kimse psikoterapist olan babası olmuştur. Bazı röportajlarında yapmış olduğu eserlerin köklerinin, babasının hastalarıyla gerçekleştirdiği psikoanalitik seanslara dayandığını söylemiştir. Daha küçük bir çocukken kulak misafiri olduğu bu konuşmaları, üst kattaki odasından dinlediğini açıkça belirtmiştir; *"Muayenehanesinin evimizin içinde olduğu gerçeği bir anlamda daima gizli ve kaçamak olanı çağrıştırmıştır"* Ve bir başka röportajında ise şöyle söylemiştir; *"Onun psikoanalist olduğu gerçeği benim hayalgücüm için daima kuvvetli bir kaynak oluşturmıştır"*

Edebiyat, Film Teorisi ve Fotoğraf konularındaki üçlü uzmanlığı ve psikoanalitik seanslardan aldığı ilham, çağdaş fotoğraf sahnesindeki özgün yerini almasında ona önemli derecede yardımcı olmuştur. Fotoğrafçı, *"arada kalmış"* veya *"dondurulmuş"* kelimeleri ile tanımlandığı anlardan oluşan özgün kompozisyonlarını oluşturduğu işlemin tamamını *"ruh yakalama"* olarak da tanımlar.³ Crewdson, fotoğrafın kendisini *"arada kalmış"* anları seçmeye zorlamasından hoşnuttur, çünkü bu kendine özgü anlatı stilini geliştirebilmesi için onu motive eden tek özelliktir. Daima kendi fotoğraflarının *"film benzeri"* sahneler olmadığı konusunda ısrarcıdır, çünkü hiçbir zaman yarattığı anın öncesinde *"ne olmuştur"* ya da sonrasında *"ne olacaktır"* gibi sorularla ilgilenmemiştir. Öncesinde veya sonrasında ne olduğu konusu ile izleyici ilgilenir. Bu durağan görüntüler izleyicinin aklında daima bir soru işareti olarak kalacaktır. Bu da izleyicinin Crewdson'ın anlatısının içine girmesine, ona dahil olmasına yol açtığı gibi, sanatçının eserlerindeki gizemi açıklamaktadır.

Sanatçı *"mükemmel görüntü"*nün peşinde koşarken, akla gelebilecek tüm yaratım tekniklerini tek bir anı oluşturmak için kullanabileceği fikrini savunur. Tüm serileri, bir çeşit psikolojik gerilim taşıyan anları somutlaştırır. Herkesin gözlemleyebileceği üzere sanatçının fotoğrafları teknik açıdan mükemmeldir, fakat hala bitmemiş bir şeyler içermektedir; *"Benim*

¹ Kenneth Fletcher, "Gregory Crewdson's Epic Effects", Smithsonian e-mag., Haziran 2008 (<http://www.smithsonianmag.com/arts-culture/gregory-crewdson.html>)

² Edward Hellmore, "The Witching Hour", Article History of The Guardian, Ekim 4, 2006 (<http://www.guardian.co.uk/artand-design/2006/oct/04/photography>)

³ Anna Holtzman, "Interview with Gregory Crewdson", "Cinematic; David Company", MIT Press, 1.Baskı, Londra, 2007, S/168-171

fotoğraflarımın, mükemmel görüntüyü yaratma isteğim ile bu görüntüyü yaratmanın imkansızlığı arasında var olan bir gerilime sahip olduğumu düşünüyorum. Birşeyler hep başarısız olur, daima bir problem vardır, sonuçta kaçınılmaz olarak fotoğraf başarısız olmuştur. Bu durum çok sınırlandırıcıdır... Aynı zamanda sizi öteki fotoğrafları yapmaya iten şey budur.”⁴ Sanatçı kendi tabiriyle, daima dünyada yakalanması zor, güzel ve gizemli olanın peşinden koşar. Fakat Crewdson için güzellik yetersizdir, onun için önemli olan tüm bunların altında yatan endişe, tecrit ve korkunun peşinde koşmaktır.

Sinematografik detaylar, görüntünün inandırıcılığını arttırmak için önemlidir. Sanatçının eserlerinde gerçek hayattan bir sahne fotoğraflanmıyor olmasına ve tasarlanan sahnede herşeyin kontrol altında olmasına rağmen, izleyici yine de birçok sanat disiplininde olduğundan daha fazla miktarda gerçekliğe dair kodlar algılamaktadır. Sanatçı, izleyenin algısını kendi standartlarına taşımak için, yaratılan görüntülerde daima kendine has bir ışık ve renk skalası olmasına özen gösterir. Eserlerin içinde var olan şok etkisini, dehşeti ve çöşkuyu, yine eserin sahip olduğu plastik değerler gerçek kılar; “Resim durağan olmasına rağmen izleyene hala dayanılmaz derecede bir ızdırıp verir; orada çığlık yoktur, kan da yoktur. Fakat hala korkmaya devam ederiz.”⁵

Sanatçının yaratmış olduğu bir hayli dramatize edilmiş sahneler, bizleri onların günlük hayattan kaydedilmiş görüntüler oldukları konusunda ikna etme peşinde değildirler. Kurşunlu öğeler içeren bu görüntüler, gerçekte var olan bir ana tanıklık etmezler. Naratif özellikler taşıyan bu fotoğraf türüne ait eserlerini en iyi Susan Bright’ın şu sözleri açıklar; “Bu görüntüler, daha önceden tasarlanmış sahte bir dünyayı imal eder ve sunarlar. Yapay ve sıklıkla rahatsızlık verici düzenlemeler ile sinematografik hassasiyet, izleyicinin fantezi ve yapaylık içeren bir gerçekliğe dahil olduğunu farketmesine yardımcı olur.”⁶

Sanatçı eserlerinde baştan tasarladığı bu “arada kalmış” anlar ile yaratmak istediği tekinsiz atmosfer için fon olarak genellikle şehrin çeperlerinde yer alan “banliyö” hayatını seçmiştir. Banliyöler, sakin ve sessiz atmosferlerinin getirdiği düzen ve güvenlik ile hala orta sınıf için cazibedici yaşam alanlarıdır. Fakat Crewdson için bu mekanlar hala biraz garip ve açıklanamaz olayların kaynağıdır. Banliyöleri konularına fon olarak seçmesinin bir diğer sebebi ise bu mekanların izleyene herhangi bir yer veya hiçbir yer duygusu vermesidir. Bu tekinsiz hissiyat Crewdson’un çalışmalarının geneline yayılır. Genellikle eserlerini oluştururken gerçekleştirdiği ön yapım

Fotoğraf 7: Sanatçının “Beneath The Roses” serisinden, “Untitled” (2004) başlıklı eser. Bu fotoğraflarda görülen, oluş anı sonrası konusundaki bilgi eksikliği, eserin sürreal atmosferini destekleyerek, sahip olduğu gerilimi artırır.

Fotoğraf 8: Crewdson’ın “Twilight” serisinden, “Untitled” (2001) başlıklı eseri. Sanatçı burada seçmiş olduğu banliyö evleri, alacakaranlık vakti ve sınırlı aydınlatmalar ile bir atmosfer yaratmaya çalışırken, aynı zamanda sol üst köşeden gelen ışık hüzmeleri ile, Hollywood bilimkurgu filmlerinde sıkça görülen “Uzaylılar tarafından kaçınılma” öğesini, eserin gerilimi arttıran bir gösterge olarak kullanmıştır.

⁴ Susan Bright, “Art Photography Now”, Thames & Hudson, 1.Baskı, Londra, 2005, S/83

⁵ A.M. Homes, “Dream of Life:Gregory Crewdson”, Art Forum, Nisan 1993

(<http://www.thefreelibrary.com/Dream+of+life%3A+Gregory+Crewdson.-a013905162>)

⁶ Susan Bright, “Art Photography Now”, Thames & Hudson, 1.Baskı, Londra, 2005, S/15

Fotoğraf 9: Crewdson, “Hover” başlıklı serisinden, “Untitled” (1997).başlıklı eseri Sanatçı, sinematografik kompozisyon öğelerinden üst açıyı kullanmış, sahnenin geneli ile ilgili detayları vermiştir. Bir kaza ve bunun nedeni olan “vahşi hayvan-insan” karşılaşması, ilk planda ne kadar garip ve gerçeküstü gözükse de, kendine banliyö hayatını konu alan sanatçının “doğal yaşam ve kapitalizm” üzerine bir sorgulaması olarak karşımıza çıkar.

“için yaşıyorum.”⁸ Sanatçı, bu sözleri ile fotoğraflarında bolca kullandığı alacakaranlık saatlerinin sihirli havasına olan hayranlığını ortaya koyar. Alacakaranlık saatlerindeki ışığın, yapay ışıkla ahenkli karışımı, iç mekan ışıkları ve gökyüzünden gelen ışıklar, banliyö yaşamının açıklanamaz atmosferinin garipliğini bir kat daha güçlendirir. “Tate Modern Müzesi” için yazmış olduğu “Yabancılaştırmanın Estetiği” adlı makalesinde sözleri, ışığın kullanım amacı konusunda fikirlerini ortaya koyar; “Orada bunun gibi birçok sırada durum vardır, ışık hikayeyi açığa vurmak için naratif bir kod olarak kullanılır. Aynı zamanda bu görüntülere teatral bir anlam kazandırarak, sıradam dönüşüme uğratmanın bir aracı olur.”

Crewdson alacakaranlık zamanında, fonunu banliyö olarak belirlediği fotoğraflarında, tüm bu öğeleri bir yönetmen mantığında, film ekibi yardımı ile oluştururken, eserlerinin plastik niteliklerini anlatacağı konu çerçevesinde sağlam bir zemine oturtmuştur. Sanatçı, tekinsiz ve gizemli olarak niteleyebileceğimiz bu atmosferde yatan paranoid korkular, fanteziler ve endişeler ile ilgilenir. Bu mekanların ve mekan sakinlerinin sinir bozucu huzurları, onların etrafında gerçekleşen olaylar ile çoğu zaman uyuşmuyordur. Bu tekinsiz atmosfer izleyenleri bu sessizliğin fırtına öncesi sessizlik olduğuna inanmaya sürükler. Robert Ayers bu konu hakkında şöyle bir açıklama yapar; “Bu düzenlemeler ile anlatmak istediği ana konu, insan ilişkilerinde doruk noktalarıdır-ki bu fotoğraflarda karşımıza çıkanlar genelde bu durumu tarif etmeye yetmezler.”⁹

Naratif yaklaşım, fotoğrafın keşfedildiği ilk yıllardan beri kullanılagelen bir ifade yöntemidir. Fakat “Postmodernizm” sonrası tanımı derinden değişmiştir. Fotoğrafta naratif yöntemin kökleri klasik tablolara kadar dayanır. Fakat postmodern çağda ilham kaynağı için bir sınırlandırma yoktur. Sanatçılar kendilerini ifade etmek amacı ile farklı disiplinlere ve farklı dönemlere referans verebilirler. Bu yeni ilham kaynaklarından bir tanesi, Crewdson’un da yapmış olduğu gibi, “sinematografi” olabilir. Sanatçılar, esinlendikleri bu yeni disiplinin iletişimsel kodlarını kullanarak hikaye anlatma konusunda yeni bir tarz peşinde koşarken, aynı zamanda referanslarını kullanmış oldukları bu farklı disiplinin sahip olduğu metodlar, kodlar ve mesajlar üzerinden eserleri üzerinde bir sorgulama yapılmasını da mümkün kılarlar.

sürecine ait mekan araştırmalarında, şehrin banliyölerinde dolaşır. Sanatçı; “Tasarladığım eser ile ilgili ilk dürtüm, o güne kadar yaptığım en iyi iş olmasıdır. Fakat daha sonra daima işin altında yatanlarla ilgilenirim. Tamamen psikolojik terimlerle düşünürüm. Mükemmel bir yüzey ve bu yüzeyin altında yatanlar. Tekinsiz olan ile çok ilgiliyimdir ve daima gündelik hayata dair gizemli ve korkunç bir şeyler bulmaya bakarım.”⁷ şeklinde düşüncelerini açıklar.

Crewdson, eserlerindeki dış planları fotoğraflamak için, genellikle tüm ışık karakterinin değişken olduğu “alacakaranlık” saatlerini tercih eder. İç planlarda ise aynı kuvvetli dışavurumu yaratabilecek karmaşık bir aydınlatma sistemi tercih eder; “Ben, ışık şartları konusunda durağanlığa tutkun olduğum kadar alacakaranlığa da tutkunum. Bu bir mükemmellik amdır, o ana aşığım, aslında sadece o an

⁷ Susan Bright, “Art Photography Now”, Thames & Hudson, 1.Baskı, Londra, 2005, S/80

⁸ HELLMORE, Edward, “The Witching Hour”, Article History of The Guardian, Ekim 4, 2006 (<http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2006/oct/04/photography>)

⁹ Robert Ayers, “Gregory Crewdson Interview”, ARTINFO e-mag., Louise Blouin Media, Mart 21, 2006 (<http://de.blouinartinfo.com/news/story/13525/gregory-crewdson>)

Daha önce bahsedildiği üzere *Cindy Sherman*'ın "İsimsiz Film Kareleri" başlıklı fotoğraf serisi de buna benzer bir yöntemin ilk örneklerinden olarak görülmektedir. 50'li ve 60'lı yıllarda, kadın kimliğine Amerikan toplumunun bakışı, Hollywood filmlerindeki benzer bir bakış açısıyla yorumlanmıştır. *Sherman*'ın işlerinden ilham alan bir sanatçı olarak *Crewdson* da modern insanın korku ve endişelerini yine Hollywood filmlerinin bakış açısından değerlendirerek anlatmaya çalışmıştır. Sanatçı bu metodu kullanarak izleyenin kendi korkularıyla yüz yüze gelmesini sağlamaya çalışmaktadır. Özellikle sıradanın içinde barındırdığı garipliği günyüzüne çıkarma niyetinde olan sanatçı, eserleri ile tekinsiz olanın yanibaşımızda veya içimizde olduğunu belirtir ve estete eder.

Bu fotoğraflarda görülen açıklanması güç ve tekinsiz atmosferi sağlayan tüm sinematografik hassasiyet, aydınlatma, bakış açıları, detaylılık, aktörler/aktriserler vb., *Crewdson*'un sonuç görüntüde ihtiyacı olan psikolojik gerilimi inşa ederler. Fotoğrafa konu olan olayların öncesi ve sonrası çözülmemiş bir soru olarak kalır. Bu belirsizlik, izleyicide endişe ve tedirginlik yarattığı kadar, onların kendi tecrübeleri doğrultusunda eser ve sanatçı ile iletişim kurmalarını ve esere dahil olmalarını sağlayan sürecin başlamasını sağlar. Bu cezbedici ve şok edici eserleri *A.M. Homes* şu şekilde tarif eder; "*Crewdson*'un görüntüleri her şeyin gerçekten olabileceği, hayal edilebileceği veya düşlenebileceği, gizemli ve sihirli bir bilinmeyeni inşa eder."¹⁰

Crewdson, zamanı ve mekanı altüst ederken, aynı zamanda izleyenin gündelik hayatında veya geçmişinde yaşadığı tecrübeler üzerinden onların endişelerini ve korkularını uyandırmaya çalışır. Sanatçı, izleyeni sanat eserinin içine dahil olmaya davet eder. Geçtiğimiz yıllarda insanoğlunun yokoluşunu anlatan sayısız sinema filmi çekildi. Bu hikayeler popüler kültürün gelir amaçlı defalarca ele aldığı konuların başında gelir. Ancak *Crewdson* bu konuları izleyenlerine sunarken onları korkutmak ya da onlardan fayda sağlamak niyetinde değildir. Daha çok insanları korkuları ile yüz yüze getirerek, bugün içinde buldukları durumu sorgulamalarını sağlamak, asıl niyetidir.

Son olarak tekrar *A.M. Homes*'un *Gregory Crewdson* hakkında yapmış olduğu bir yorum onun eserlerini oluştururken izlediği yol konusunda bizleri bilgilendirecektir; "*Aynı anda hem baştan çıkarcı hem de şok edicidir, onun işleri en özel psikolojik anı resmeder, tiksintinin cazibeye, korkunun arzuya dönüştüğü anı...*"¹¹

Fotoğraf 10: Crewdson, "Hover" serisinden, "Man Sodding Street" başlıklı eser (1996). Sokağı mahalle sakinlerinin ve polislerin meraklı bakışları önünde, çimle kaplayan adam, bir cinnet anının yeniden yaratılarak görütülenmesini konu alan eserde başrolde.

Fotoğraf 11: Fotoğraf-11:Gregory Crewdson, "Twilight" serisinden, "Untitled" (2001-2) başlıklı eseri

¹⁰ A.M. Homes, "Dream of Life:Gregory Crewdson", Art Forum, Nisan 1993 (<http://www.thefreelibrary.com/Dream+of+life%3A+Gregory+Crewdson.-a013905162>)

¹¹ A.M. Homes, "Dream of Life:Gregory Crewdson", Art Forum, Nisan 1993 (<http://www.thefreelibrary.com/Dream+of+life%3A+Gregory+Crewdson.-a013905162>)

Kaynaklar

FLETCHER, Kenneth, “Gregory Crewdson’s Epic Effects”, Smithsonian e-mag., Haziran 2008 (<http://www.smithsonianmag.com/arts-culture/gregory-crewdson.html>)

HELLMORE, Edward, “The Witching Hour”, Article History of The Guardian, Ekim 4, 2006 (<http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2006/oct/04/photography>)

HOLTZMAN, Anna, “Interview with Gregory Crewdson”, “Cinematic; David Company”, MIT Press, 1.Baskı, Londra, 2007, S/168-171

BRIGHT, Susan, “Art Photography Now”, Thames & Hudson, 1.Baskı, Londra, 2005, S/15, S/80, S/83

HOMES, A.M., “Dream of Life:Gregory Crewdson”, Art Forum, Nisan 1993

(<http://www.thefreelibrary.com/Dream+of+life%3A+Gregory+Crewdson.-a013905162>)

AYERS, Robert, “Gregory Crewdson Interview”, ARTINFO e-mag., Louise Blouin Media, Mart 21, 2006 (<http://de.blouinartinfo.com/news/story/13525/gregory-crewdson>)

